

REPUBLIKA SRBIJA
RATEL
REGULATORNO TELO ZA
ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKE USLUGE

PREGLED TRŽIŠTA

ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKIH USLUGA

U REPUBLICI SRBIJI U 2023. GODINI

Napomena:

*Imajući u vidu da je završena obrada finansijskih podataka koje dostavljaju učesnici na tržištu elektronskih komunikacija kroz odgovarajuće upitnike, Pregled tržišta elektronskih komunikacija i poštanskih usluga za 2023. godinu je dopunjen ovim podacima. Takođe, naknadno će biti objavljena i poglavlja **Osvrt na tržište telekomunikacija u Evropskoj uniji i Indeks digitalne ekonomije i društva (DESI)**, a nakon pribavljanja i obrade podataka relevantnih za navedena poglavlja.*

Beograd, jun 2024. godine

10. USLUGE SA DODATOM VREDNOŠĆU I USLUGE PRENOSA PORUKA

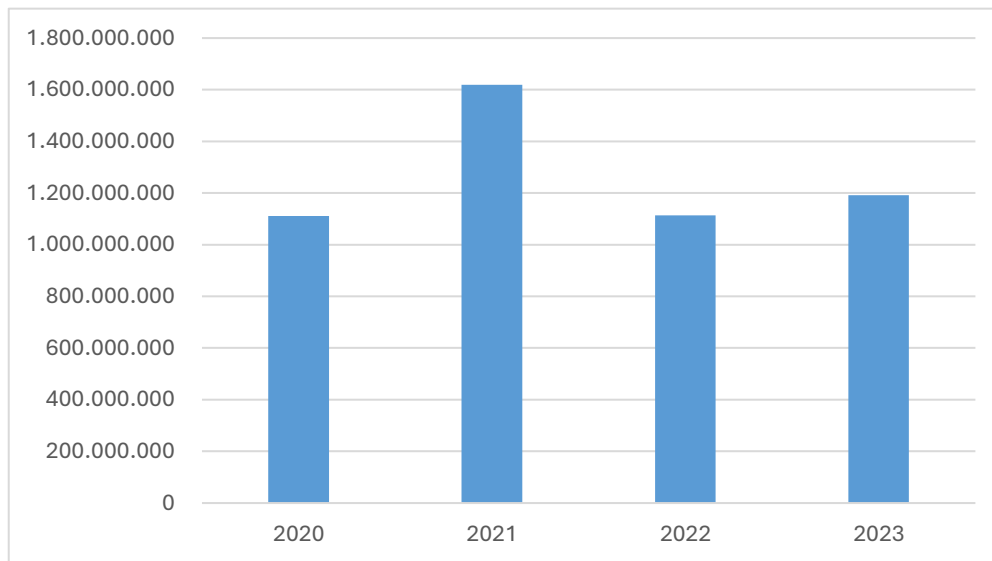
Zakonom o elektronskim komunikacijama i Pravilnikom o opštim uslovima za obavljanje delatnosti elektronskih komunikacija („Službeni glasnik RS“ broj 38/11) stvorene su administrativne mogućnosti da se priređivači usluga sa dodatom vrednošću i usluge prenosa poruka upišu u registar operatora, koji na osnovu zakonskih ovlašćenja vodi i ažurira RATEL.

U 2023. godini u registru operatora javnih komunikacionih mreža i usluga, za pružanje usluga sa dodatom vrednošću bio je registrovano 40 operatora, od čega je većina njih registrovana i za uslugu prenosa poruka. Ovi operatori svoje usluge pružaju preko operatora fiksnih i mobilnih mreža, tako što korisnici ovih mreža pristupaju uslugama operatora sa dodatom vrednošću preko javne numeracije (090Xabcdef i 0780abcdef) za prenos glasa sa dodatom vrednošću i interne numeracije mobilnih operatora za prenos poruka (SMS, MMS) sa dodatom vrednošću.

Usluge sa dodatom vrednošću i usluge prenosa poruka koje su pružali operatori, prema nameni, možemo podeliti na usluge glasanja telefonom, poslove marketinga, zabavni sadržaj, sadržaj za decu, humanitarnu pomoć, sadržaj za odrasle, igre na sreću, prenos SMS obaveštenja, *bulk* poruke koje se šalju u marketinške svrhe, plaćanje robe i usluga i ostalo.

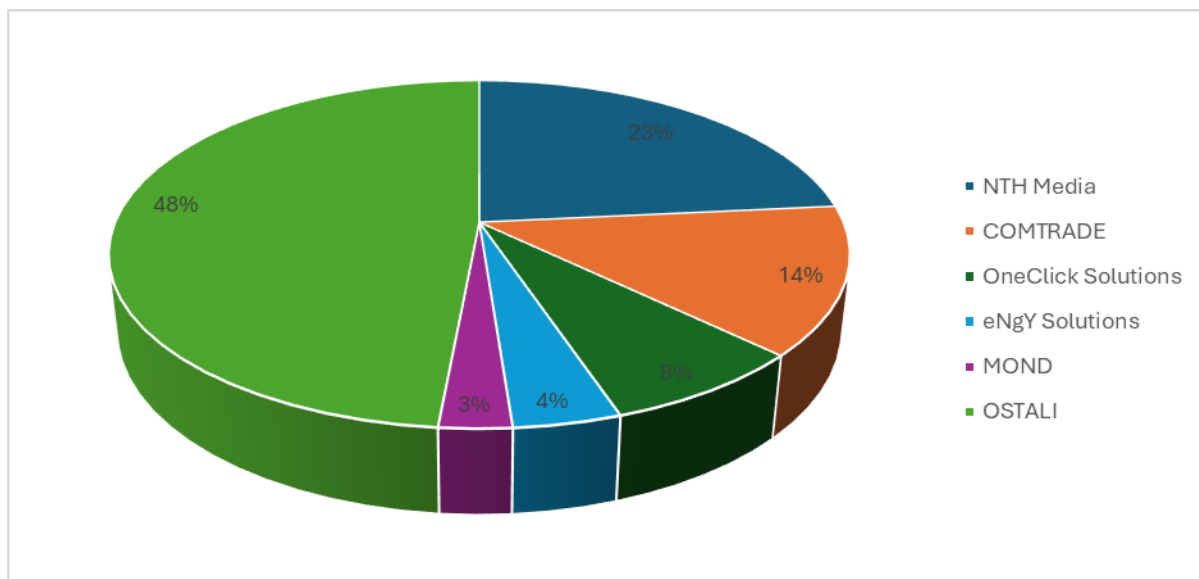
Godišnji prihodi za period od 2020. do 2023. godine od navedenih usluga prikazani su na Slici 10. 1. Pružanjem usluga proteklih godina ostvaruju se ukupni prihodi od 1,111 do 1,619 milijardi dinara godišnje. U 2023. godini, prema podacima dostavljenim RATEL-u, prihod na ovom tržištu je iznosio oko 1,191 milijardi dinara, što znači da su prihodi operatora veći za oko 7% u odnosu na prošlu godinu. Treba napomenuti da deo prihoda po osnovu korišćenja mrežnih resursa, obračuna saobraćaja i naplate ostvaruju mrežni operatori na osnovu komercijalnih ugovora između mrežnih operatora i operatora usluga sa dodatom vrednošću i usluga prenosa poruka.

Slika 10.1. Godišnji prihod za period od 2020. do 2023. godine

Prema raspoloživim podacima koje su operatori dostavili RATEL-u, tri operatora sa najvećim prihodom od pružanja usluga sa dodatom vrednošću i usluga prenosa poruka u 2023. godini su: NTH Media, COMTRADE i OneClick Solutions, koji zajedno zauzimaju 44% tržišta usluga sa dodatom vrednošću.

Slika 10.2. Tržišno učešće operatora usluga sa dodatom vrednošću i usluga prenosa poruka prema prihodima koje ostvaruju od ovih usluga

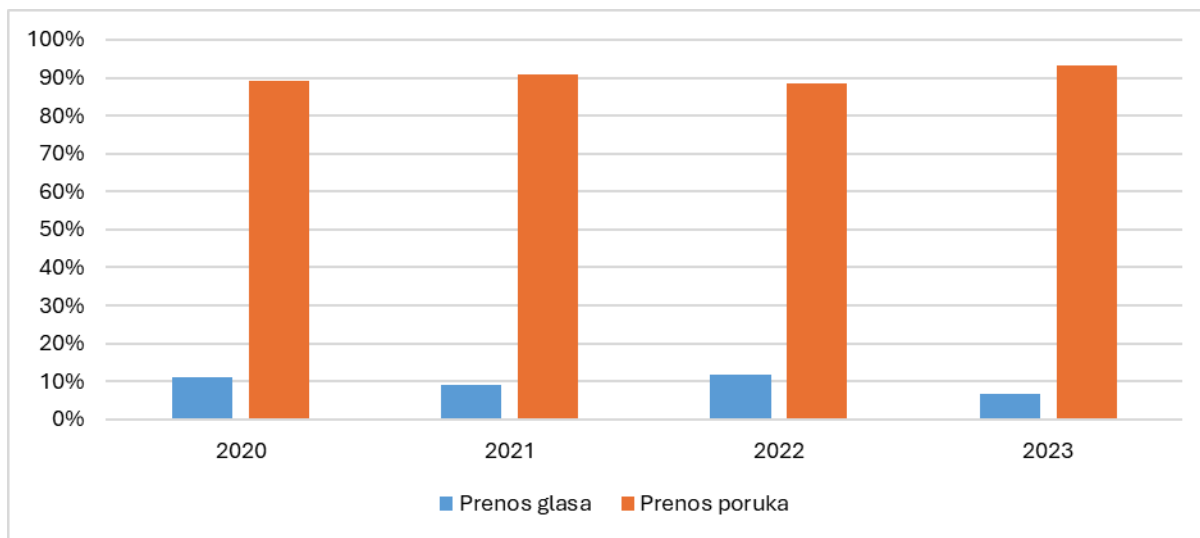

Tržište usluga sa dodatom vrednošću funkcioniše u uslovima potpune konkurencije. Na Slici 10.2 je prikazano tržišno učešće operatora usluga sa dodatom vrednošću prema

prihodima koje ostvaruju od ovih usluga, pri čemu ponovo treba napomenuti da se ti prihodi dele sa mrežnim operatorima i klijentima koji kreiraju sadržaje.

Od ukupnih prihoda koje su operatori ostvarili u 2023. godini, oko 93 % čine prihodi od usluga prenosa poruka (SMS, MMS) i prenosa poruka sa dodatom vrednošću, a ostatak od usluga prenosa glasa sa dodatom vrednošću. Tehnološke mogućnosti koje omogućavaju lakšu i bolju obradu podataka u slučaju SMS, MMS servisa, kao i rast tržišta direktnog elektronskog marketinga, elektronskog i mobilnog plaćanja u prethodnom periodu doveli su do značajnog povećanja prihoda od prenosa poruka i prenosa poruka sa dodatom vrednošću i istovremeni pad prihoda od usluga prenosa glasa sa dodatom vrednošću, ali se poslednjih godina raspodela prihoda ustalila. Takođe, treba naglasiti da masovno korišćenje *smartphone* uređaja dovodi do pada interesovanja korisnika za uslugama sa dodatom vrednošću koje se realizuju prenosom glasa ili SMS porukama, što se, pre svega, odražava na govornu uslugu sa dodatom vrednošću.

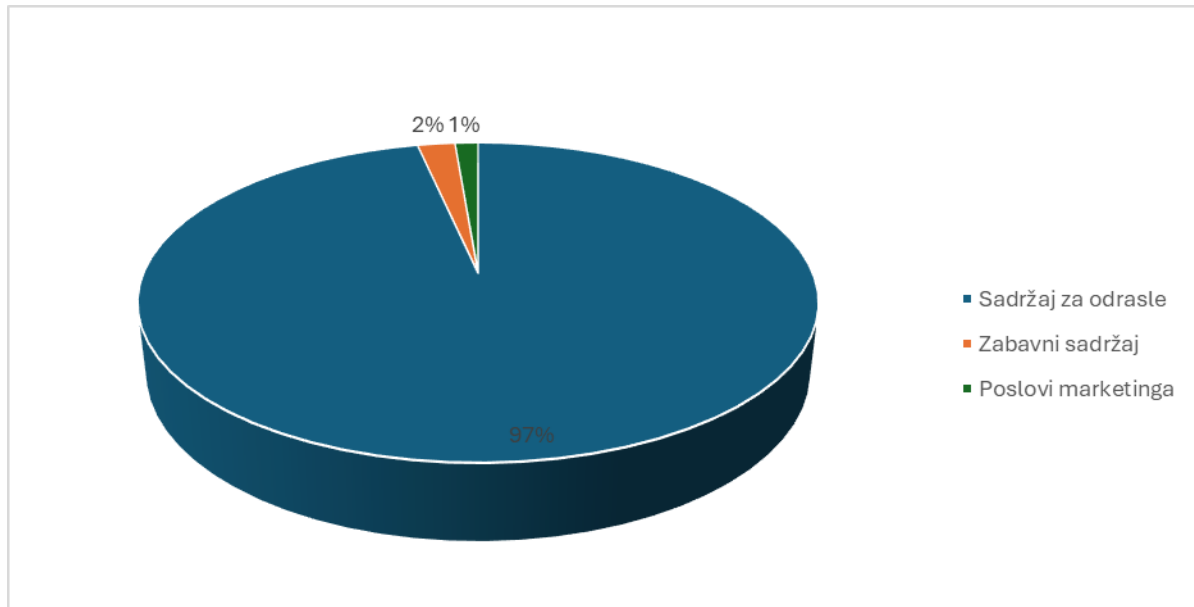
Slika 10.3. Tržišno učešće po tipu usluge sa dodatom vrednošću prema prihodima u 2020, 2021, 2022 i 2023. godini

Za potrebe pružanja usluga prenosa glasa sa dodatom vrednošću, operatori su raspolagali sa 340 brojeva, što je za 40 manje nego prošle godine.

Usluge prenosa glasa sa dodatom vrednošću u 2023. godini su realizovane u obimu od oko 32,768 miliona minuta, a učešće prema nameni je prikazano na Slici 10.4.

Slika 10.4. Učešće realizovanih minuta prema nameni za uslugu prenosa glasa sa dodatom vrednošću u 2023. godini

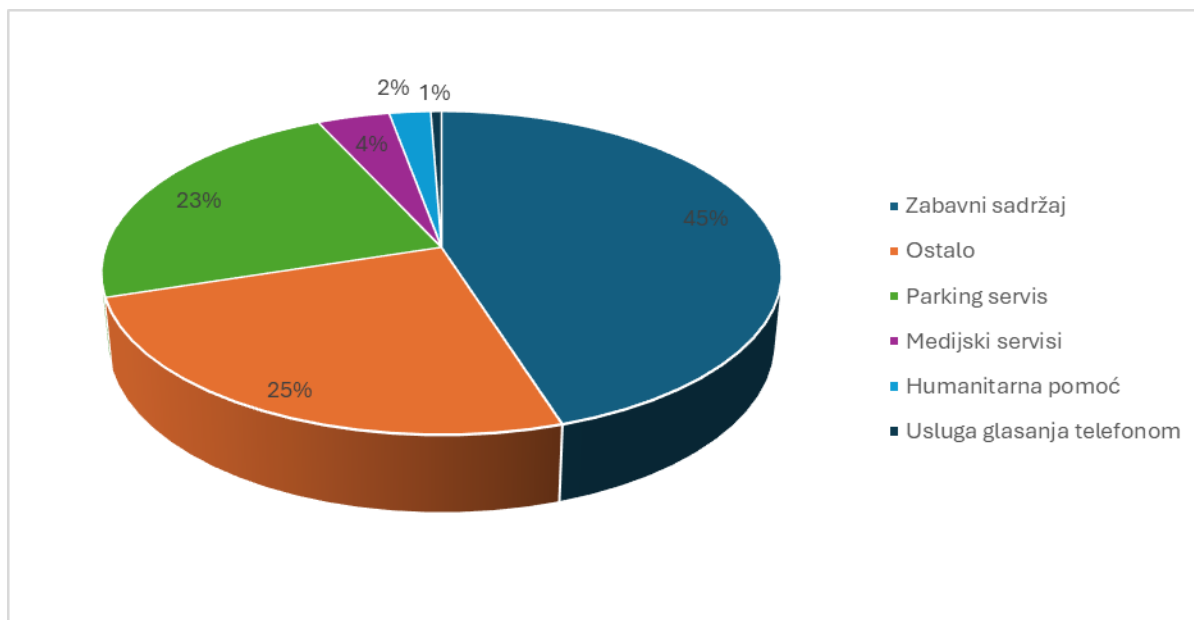

U 2023. usluge prenosa poruka (*bulk* poruke) i prenosa poruka sa dodatom vrednošću su realizovane u obimu od 1,060 milijardi poruka, od čega 91% čini prenos poruka (*bulk* poruke), a 9% prenos poruka sa dodatom vrednošću. Učešće realizovanih poruka sa dodatom vrednošću prema nameni prikazano je na Slici 10.5.

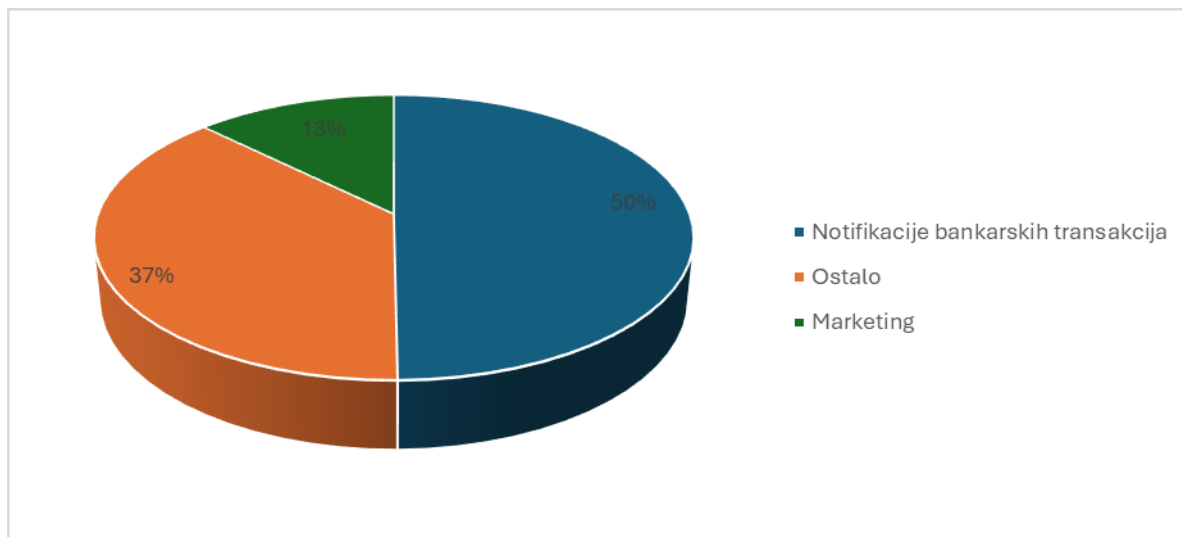
Sa slike se vidi da 45% poruka pripada kategoriji *Zabavni sadržaj*, što je nastavak trenda iz prethodne godine, a posledica je toga što se poruke iz kategorije *Ostali* sve više prenose putem *smartphone* aplikacija, a ne putem SMS, MMS poruka.

Učešće realizovanih poruka (*bulk* poruke) prema nameni je prikazano na Slici 10.6. Primetan je porast broja *bulk* poruka u odnosu na prethodnu godinu za oko 46%, od čega je najveći procenat porasta broja poruka iz kategorije *Ostalo*, i to za 36%.

Slika 10.5. Učešće realizovanih poruka prema nameni za uslugu prenosa poruka sa dodatom vrednošću u 2023. godini

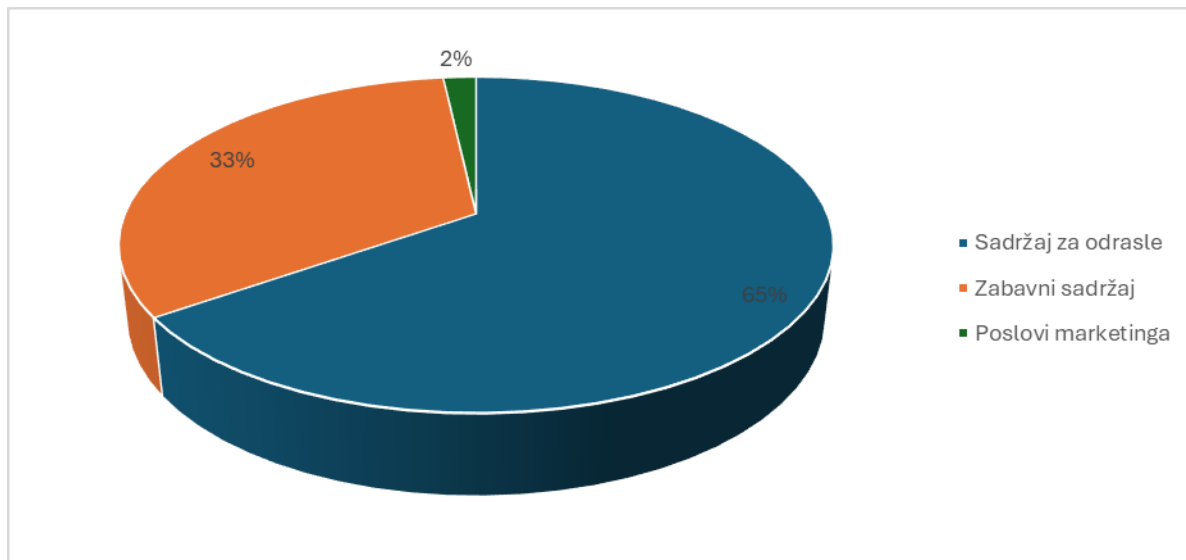

Slika 10.6. Učešće realizovanih poruka prema nameni za uslugu prenosa poruka u 2023. godini

Prihodi od usluge prenosa glasa sa dodatom vrednošću su oko 81 miliona dinara, a učešće prema nameni je prikazano na Slici 10.7.

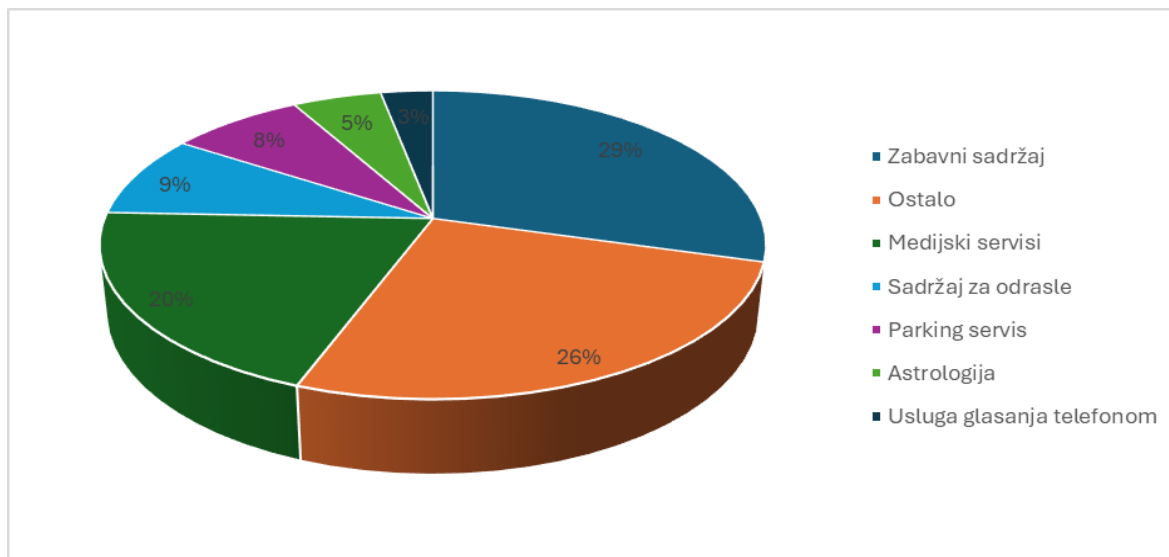
Slika 10.7. Učešće u prihodima od usluge prenosa glasa sa dodatom vrednošću u 2023. godini prema nameni

Prihodi od usluga prenosa poruka (*bulk* poruke) i prenosa poruka sa dodatom vrednošću su oko 1,1 milijardu dinara, od čega 55% čine prihodi ostvareni u prenosu poruka (bulk poruke), a ostatak ostvaren u prenosu poruka sa dodatom vrednošću. Ova promena odnosa ostvarenih prihoda u odnosu na prethodnu godinu je posledica drastičnog porasta *bulk* poruka iz kategorije *Ostalo*.

Učešće u prihodima od usluge prenosa poruka sa dodatom vrednošću prema nameni je prikazano na Slici 10.8, a učešće u prihodima od usluge prenosa poruka prema nameni prikazano na Slici 10.9.

Slika 10.8. Učešće u prihodima od usluge prenosa poruka sa dodatom vrednošću u 2023. godini prema nameni

Slika 10.9. Učešće u prihodima od usluge prenosa poruka u 2023. godini prema nameni

